

ДЕТСКА ГРАДИНА №19 "ЩУРЧЕ" гр. Хасково,

ул. "Пролетарска" №5, тел. 0885123066, e-mail - 2601072@edu.mon.bg sdg19_h@abv.bg

ПРИЛОЖЕНИЕ №2
Към стратегията за развитие на ДГ №19

ПРОГРАМНА СИСТЕМА НА ДГ № 19 „ЩУРЧЕ“

ГР.ХАСКОВО

„ИЗРАСТВАМЕ ЗАЕДНО“

УТВЪРЖДАВАМ :
ХРИСТИНКА ПЕТКОВА
ДИРЕКТОР

Заповед № ... от 15.09.2025 г.

Настоящата стратегия е приета с решение на ПС – Протокол № 01/15.09.2025 г

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмната система на детска градина №19 „Щурче“ се основава на концепцията, че детето е основна ценност и че всички участници в образователния процес трябва да подчинят професионалната си дейност на хуманизирането на отношението към детето, че детето трябва да бъде поставено в центъра на образователния процес и около него да се създават условия и възможности за развитие на неговите способности.

Педагогическото взаимодействие е насочено към придобиване на съвкупност от компетентности – знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищното образование; утвърждаване на доброжелателно и самоуверено поведение при общуване си с връстници и възрастните.

Интегриране на образователното съдържание по всички образователни направления.

Българското предучилищно образование се намира в етапа на постмодернистичното общество. Това предопределя и неговата основна цел: стимулиране емоционалната интелигентност у децата спрямо ценностните ориентации на българската и европейската културна традиция. В законодателството на Европейския съюз в областта на образованието са дефинирани две основни цели на образователната политика – равен достъп до образование и качествено образование.

Програмната система на ДГ № 19 е документ, разработен в рамките на системата на Народната Просвета на Република България. Тя определя и конкретизира учебното съдържание, изразено в придобиване на съвкупност от компетентности - знания, умения и отношения необходими за успешното преминаване на детето към училищното образование. Компетентностите са дефинирани като очаквани резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група по образователни направления: Български език и литература, Математика, Околен свят, Изобразително изкуство, Музика, Конструирание и технологии, Физическа култура.

Процесът на предучилищното образование е подчинен на прилагането на програмна система като част от стратегията за развитие на ДГ.

В Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж европейската комисия призовава за осигуряване на всеобщ достъп до предучилищно образование, което ще допринесе до намаляване на дела на преждевременно напускащите училище до под 10% и отстраняване на риска от бедност и социално изключване при най-малко 20 милиона души. Налагането на нови образователни цели, политики и модели за тяхното реализиране е предизвикателство за образователните институции, които са призвани да отговорят на новите потребности на обществото и на отделната личност.

В единодействие със семейството трябва да се полагат основите на цялостното развитие на личността, като се изгражда от ранна възраст готовност за желана промяна, умения за проява на собствен избор, на критично мислене и се осигури приемственост в подготовката за училище, гарантираща развитие на индивидуално-творческите способности и равен старт на всички деца. Преодоляването на статуквото и наложените през годините стереотипи спрямо тези т.н малцинствени групи е предизвикателство към всички участници в образователния процес, без дискриминационни маркери и ограничения с постоянна грижа най-вече за децата, без значение на техния етнос, произход и социален статус.

Усилията на педагозите са насочени към собствен избор на подходи, ориентирани към развитието на детето, осигуряващи поставянето му в център на образователно-възпитателния процес, водещ до утвърждаване на детската значимост и достойнство.

Програмната система е цялостна концепция за развитието на децата в ДГ № 19 с включени в нея подходи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинени на обща, глобална цел.

Философията на програмната система „Израстваме заедно“ се определя от:

- Целта на развитието на детето спрямо неговия индивидуален статус.
- Педагогически подход, определящ избора на основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие в условия на цялостен дневен режим в детската градина.
- Педагогически подход свързан с избора и структурирането на познавателното съдържание по образователни направления и ядра.
- Психологически подходи свързани с разработването и прилагането на конкретна Педагогическа технология в основните и допълнителните форми на педагогическо взаимодействие по избраната от учителя програма, система или комплект от познавателни книжки.

ДГ № 19 формира своя уникален „модел“ за предучилищно възпитание и обучение в Програмна система „Израстваме заедно“ търсейки хармония между следните компоненти:

- да създава условия за придобиване на компетентностите по всяко едно от образователните направления.
- да отчита спецификата на ДГ № 19 като цяло, и в частност на групите и екипа.
- Да съответства на интересите, възможностите, възрастовите характеристики и индивидуалните особености на децата

Програмната система „Израстваме заедно“ се основава на принципите и насоките на ЗПУО от 01.08.2016 г, Наредба № 5 от 03.06.2016 за предучилищното образование, приоритет на МОН за предучилищното и училищното образование, Национална стратегия за развитие на образованието 2020-2030 г, стратегията на ДГ№19 /2023-2028 г/ и спецификата на детската градина.

Програмната система „Израстваме заедно“ е ориентирана към децата и е базата която осигурява играта, ученето и другите интерактивни дейности, за да се насърчава тяхното физическо, социално морално, емоционално и познавателно развитие творческо и естетическо развитие, както и благополучието им в безопасна, стимулираща и грижовна среда.

Програмната система „Израстваме заедно“ се основава на разбирането, че децата се развиват в рамките на взаимодействието между семейството, институцията на детската градина, училището, общността и обществото като цяло. Овладеяването на посочената взаимосвързаност е в центъра на

визията за детската градина, а програмната система осигуряват съблюдаването на основните водещи ценности на детската градина – здраве и оптимални условия за развитие на децата. Така се отговаря на разбирането за предучилищната възраст като интензивен период за интегрирано личностно развитие, на доминираща пластичност на психиката и създаване на собствен опит. Ранното формиране на мотиви за учене гарантира трайно положително отношение към тази дейност и поставя солидна основа на мотивацията за учене през целия живот. Това е от особено значение за децата, които живеят в среда, в която образованието не се приема за ценност и необходимо условие за развитие.

Настоящата програмна система представя основните приоритети, които се разгръщат в съвременен план като фокус за основополагащите представи и закономерности на педагогическото взаимодействие:

- ✓ прилагане на иновационни и интерактивни технологии за развитието на децата
- ✓ подкрепа на децата и семействата изразена в прилагане на интерактивни технологии за партньорство с родителите,,модели на педагогическо взаимодействие: семейство – детска градина,,.
- ✓ прилагане на подходи, методи, средства за образование в мултиетническа образователна среда.

Фундаменталните принципи на програмната система са следните:

- **Зачитане на правата на децата,** тяхното многообразие и индивидуалност, справедливост в отношенията и социално включване за оптимално развитие чрез игра, учене и други подходящи дейности.
- **Толерантност** – изграждане на умения у децата за приемане на различията между тях по пол, етнос, майчин език, физическо и здравословно състояние, за положително оценяване и съпричастност към постиженията и успехите на другите деца.
- **Адаптивност** – възпитанието и подготовката на децата в различните детски групи, поставят основите за учене през целия активен живот, създаване на опит за адаптивно и приемливо поведение от гледна точка на социалните и морални норми на обществото.
- **Партньорство със семействата и общностите,** за да се отговори на нуждите на деца, да се споделят опит и перспективи и за да се реализира един непрекъснат процес на съвместно изграждане между много различни, но заинтересовани страни.
- **Достъпност** – играта е едно от средствата за възпитание, социализация и подготовка на децата. Тя се основава на техните естествените интереси, любопитство и жизнерадост, но непринудено е свързана и преплитаща се с ученето и други интерактивни дейности.
- **Активност** – дейностите на децата в детската градина мотивират и поощряват комуникацията, творческото мислене, изследването и проучването при решаване задачи в зоната на тяхното близко развитие, споделяне на знания с другите.
- **Спонтанност и инициативност** – ситуациите са формата, в която най-добре се интегрират игра, обучение и други дейности в различни контексти, разширява се разбирането на децата, формират се умения и привички, влиза се най-разнообразни отношения, възпитават се качества и положителни личностни черти.
- **Системност и допълняемост** – детската градина осигурява възможности несамо за игра и за целенасочено, смислено и релевантно учене, но и за себеизразяване и самостоятелно откритие в най-различни области – в музиката, изобразителното изкуство, драматизациите, езиковите дейности, както и в съвместни дейности с връстниците. В допълнение, различните културни и езикови реалности на децата допринасят за вариации в начините, по които те се развиват и демонстрират своите знания и умения.
- **Проследяемост** – оценяването на напредъка на децата се извършва чрез събиране на наблюдаеми доказателства за това, което те знаят, казват и правят съобразно очакваните резултати (учителката на групата конкретните условия и спецификата определя средствата и методите за оценяване).
- **Творчество и креативност** – програмната система се реализира от учителите заиндивидуалното развитие на потенциала на всяко дете в контекста на взаимодействия,

основани на доверие, уважение и положително отношение. Те подпомагат децата да постигнат пълния си потенциал в контекста на взаимодействия (с възрастни и с други деца), основани на доверие, уважение и положително отношение.

II. ЦЕЛИ И ОСНОВНИ ЗАДАЧИ

Основна цел на програмната система „Израстваме заедно“ е да осигурява позицията на детето като основна ценност в системата на предучилищното образование и формирането му като автономна личност на базата на ценностно ориентирани модели на поведение в интеркултурна социална среда.

Съпътстваща цел: осигуряване на ценностно ориентирано образование на детето и формирането му като автономна личност посредством съобразяване с

- ❖ актуалните образователни потребности на обществото и динамиката в промените в национален и европейски мащаб на образователните политики и нагласи.
- ❖ индивидуалните и възрастово-психологическите характеристики и особености на всяко едно дете.
- ❖ децата, за които българският език не е майчин.

Основни задачи:

Възможността да се осигури непрекъснат процес на придобиване на елементарни житейски знания от детето, който да прилага в адекватни за интеркултурна среда ценностно ориентирани модели на поведение и същевременно да се развива като мислеща и креативна автономна личност, изисква:

1. Водеща роля на учителя в приобщаването му към детската общност, реална социализация, придобиване на съвкупност от компетентности и стимулирането на неговата емоционална интелигентност.
2. Осигуряването на интегративност и интердисциплинарност при прехода на теми, форми и методи.
3. Подкрепяща и партнираща роля на помощник – възпитателя в цялостния образователен процес в детската градина.

В съответствие с разпоредбите на чл.29, ал.4 от Наредба № 5 от 03.06.2016г. за предучилищно образование в **програмната система на ДГ № 19 „Израстване заедно“** включва:

1. подходи и форми на педагогическо взаимодействие
2. разпределение на формите на педагогическо взаимодействие.
3. тематично разпределение за всяка възрастова група.
4. механизъм на взаимодействие между участниците в предучилищното образование.

III. Подходи и форми на педагогическо взаимодействие

3.1. Подходи на педагогическо взаимодействие.

При организацията на педагогическият процес и при подбора на формите на педагогическо взаимодействие **Програмната система „Израстваме заедно“** на ДГ № 19 се позовава на доказали своята **ефективност и валидност** подходи:

3.1.1. Педагогически подходи

Педагогическият подход, определящ избора на основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие в цялостен режим в условията на детската градина, е **Ситуационният подход**.

Семантичният обем на ситуационния подход се определя от термина на „ситуация“ /положение, обстановка/. Това е система от външни условия, стимулиращи и опосредстващи детската активност. Този подход определя използването на форми на организация в системата на предучилищното образование.

Педагогическата ситуация е основна форма на педагогическо взаимодействие- такова положение, такъв комплекс от условия и обстоятелства, такава структура на обективни дадености и субективни изисквания, които поставят детето в определена зависимост и изискват определена

активност. Педагогическата ситуация осигурява субект - субектни форми на общуване, дискретност на педагогическата стратегия и възможност за вариране на образователното съдържание.

Интеграцията е процес на усвояване на ценности, които в качеството си на норми определят поведението на човека. В процеса на интеграцията се усвояват социални и културни ценности.

Педагогическият подход, определящ избора и структурирането на познавателното съдържание по образователни направления и ядра спрямо ДОСПО е **подходът на Глобалното образование/ по Хенди/**.

Обучението и възпитанието на детето трябва да бъдат подчинени на способността му:

- да осъзнава, че нищо не е универсално.
- да различава и уважава различните гледни точки.
- да признава правото на другия да има различно мнение от неговото, но да му дава право и на отрицание.
- да осъзнава, че изборът на човека се извършва въз основа на толерантност, уважение, междукултурна рефлексия според проблемите, противостоящите индивиди, раси, нации, етнически общности и групи.

Компетентностен подход

Този подход акцентира върху качеството на възпитателно – образователния процес, като разглежда не количеството информация придобита от детето, а нейното качество- Способностите на детето. Чрез прилагането на този подход като резултат от педагогическия процес са формираните ключови компетенции, които в края на предучилищна възраст са: технологични, информационни, социално – комуникативни.

Синергетичен подход: подбуждане към знание, сътрудничество със самия себе си и с другите хора около теб.

-- Новото, което търсим в програмната система прилагайки синергетичния подход е резултатът от подготовката на детето за училище, изразен в уменията му да се самоорганизира, комуникира и държи безопасно в средата.

В процеса на **самоорганизация** се разрушават стари и се установяват нови структури, имащи нови свойства. Така **синергетичният подход най-добре се открива и прилага в ролята на играта**, която подготвя усвояването на учебната дейност, трудовата дейност и е водеща за този възрастов период на детето.

---**Синергетичният подход е водещ при формирането на комуникативните умения на децата : уменията им да водят диалог, да съставят разказ, да задават и да отговарят на въпроси.** Възпитаването на комуникативни умения у децата от ранна възраст е важно за развитието на уменията за водене на дебат и отстояване на определена теза в училищна възраст, което пък от своя страна е предпоставка за формирането у децата от ранна възраст на гражданско и европейско поведение.

- ✓ **Синергетичният подход осигурява формирането на безопасно поведение при взаимодействието с околната среда** и изграждане на положително отношение към природата и чуждата собственост.
- ✓ Синергетичният подход постановява създаването на умения у децата за съвместна дейност в системите „възрастен – дете“ и „дете – дете“.
- ✓ **Посредством синергетиката детето придобива:**
  - нагласи за самоорганизация, нагласи за сътрудничество и комуникативни умения, нагласи за саморазвитие и самоконтрол, умения за работа в екип, екологично поведение, умения за вземане на решения, гражданско поведение, и не на последно място отговорно отношение към ученето и мотивация за учене през целия живот.

• Ето защо, приложението на синергетичния подход, като част от компетентностния подход е ключово за изпълнението на главната цел на Програмната система на ДГ № 19 „Успяваме заедно“.

2.1.2. Психологически подходи:

Рефлексивен и ценностно – ориентиран подход.

Ценностно ориентираният подход се основава на еднаквите права на децата и недискриминацията на основа етнос, пол, религия и др. Способността за бърза ориентация на детето относно промените в света около него зависи от изпълнението на следните задачи от учителя:

- Да се стимулира креативността на детето въз основа на вътрешната му мотивация
- Детето да осъзнава динамиката в развитието на света
- Детето да осъзнава нормите,ценностите и ритуали на поведение.
- Детето да бъде в състояние да извършва пренос на придобитите знания,умения и компетентности в житейски ситуации
- Детето да се развие като автономна личност като е в състояние да се абстрахира от мнението на авторитети и личностно значими фактори.

Приложението на този подход цели:

- Развитие на самооценка, саморегулация, или самоконтрол при решаването на игрови, практически и познавателни задачи.

- Интегриране на всички процеси на взаимодействие, които развиват детската индивидуалност с цел стимулиране на представи, умения и компетенции;

- Стимулиране на межкултурната рефлексия в европейското образователно пространство.

Екипен подход, системата „Резилианс“. Това е нов подход в социалната, възпитателната и корекционната и терапевтичната работа с определена група от деца и възрастни. Думата „Резилианс“ характеризира устойчивост на удар, вътрешна психическа сила, проявяваща се при деца и възрастни изложени на определен риск, живеещи в рискована среда, способност да посрещаш ударите на живота и не просто да оцеляваш, а да се развиваш и вървиш напред.

В ДГ № 19 има деца, които живеят в семейства в неравностойно положение където рискът от отпадане от системата на образованието и нередовното посещение на детско заведение е реален и съществува. Продължават да съществуват проблеми с равно поставения достъп до качествено образование и пълноценното включване в предучилищното и училищното образование на големи групи деца и ученици: от етническите малцинства, на повтарящи ученици и на деца със специални образователни потребности. Всичко това ни насочи към избора на този подход при структурирането и разпределението на формите на пед.взаимодействие с акцент върху социализацията и огромяването на определена група деца. В програмната система „Успяваме заедно“ мотивираме избора си на системата „резилианс“ като сме се водили от някои „маркери„за политиката на конкретният тип детска градина, а именно:

- ✓ Демографски /застаряващо население и намаляване на общия брой деца новоприети в ДГ/
- ✓ Етническо многообразие / в ДГ са приети и посещават няколко етноса –български, ромски и турски/
- ✓ Езиков / ДГ децата са монолингви, билингви и дори трилингви/
- ✓ Икономически / намалява броя на активно заетите и работещи родители/.

Подхода „резилианс“ е особено подходящ за такъв тип детски градини, където трябва да бъде застъпено интеркултурното образование.

Трите взаимосвързани източника на „Резилианс,, са :

Аз съм.

Аз Имам.

Аз мога.

Аз съм – формиране на социални умения за самопрезентиране и само утвърждаване. Първото условие за утвърждаване на А-за е стилът на пед.взаимодействие „дете – учител,,- чрез прилагането на други два подхода: личностния и субект – субектния се осъзнава че личността е важна в детската група, а не обратното. Детето е субект в процеса на педагогическото взаимодействие. Учителят се насочва да възпитава независимост, самостоятелност, саморегулация и рефлексивност на дейността. Това се постига чрез включване на детето в

ситуативни дейности, в които има право на избор и възможност за обективно подкрепа. Дейности, в които преобладава играта във всичките и форми.

Второ условие за успешно самопредставяне е стилът на взаимодействие на родителите с детето. Осъществява се чрез отделяне на внимание, стимулиране на интересите, осигуряване на осъзнат избор.

Трето условие е Развиваща и подкрепяща, стимулираща среда за самопредставянето на детето.

Тази среда се разделя на външна / архитектура на ДГ, оборудване на занималните, дидактически материали, познавателни книжки и помагала и др/ и вътрешна среда включваща създаването на познавателна мотивация, способност за себеутвърждаване и др.

3.2.Форми на педагогическо взаимодействие и организация на дейността

В Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование са посочени основната и допълнителните форми на педагогическо взаимодействие. Предучилищното образование се осъществява при целодневна, полудневна, почасова или самостоятелна организация.

Със Заповед на директора ДГ №19 „Щурче“ е определена целодневна организация на дейността за яслени, първа, втора, трета и четвърта групи.

Формите на педагогическото взаимодействие се организират в съответствие с прилаганата в ДГ № 19 програмна система при зачитане на потребностите и интересите на децата.

Основната форма на педагогическо взаимодействие е педагогическата ситуация, която протича предимно под формата на игра. Педагогическите ситуации се организират само в учебно време и осигуряват постигането на компетентностите, определени в Държавния образователен стандарт за Предучилищно образование.

Продължителността на една педагогическа ситуация по преценка на учителя е от 15 до 20 минути за първа и втора група, и от 20 до 30 минути за трета и четвърта група.

Основни форми на педагогическо взаимодействие включени в Програмна система „Израстваме заедно“ прилагана в ДГ № 19 при целодневна форма на организация се провеждат по образователни направления:

1.Български език и литература.

2.Математика.

3.Околен свят.

4.Изобразително изкуство.

5.Музика.

6.Конструиране и технологии.

7.Физическа култура.

Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие се организират ежедневно по преценка на учителя и са свързани с цялостната организация на деня в детската група. Допълнителна форма на педагогическо взаимодействие са: сутрешно раздвижване, дейност по избор, индивидуална работа, творчески игри, занимания по интереси, празници, развлечения, състезания, излети, викторини, подвижни и спортно-подготвителни игри. Организират се с цел надграждане представите, уменията и отношенията на децата. Чрез допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се разширяват и усъвършенстват отделни компетентности от определените в държавния образователен стандарт за предучилищно образование, които допринасят за личностното развитие и за разнообразяване живота на детето. Допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се организират от учителя на групата извън времето за провеждане на педагогическите ситуации, както в учебно така и в неучебно време. В допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се разширяват и усъвършенстват отделни компетентности, които допринасят за личностното развитие и за разнообразяване на живота на детето.

Допълнителните форми в Програмната система на ДГ № 19 се организират и провеждат по преценка на учителя, в съответствие с целодневна форма на организация и в съответствие с интересите и потребностите на децата от всяка възрастова група.

Допълнителните форми може да не се отразяват задължително в седмичното планиране групата. Те целят да провокират развитието на детето и творчество в работата на учителя.

Допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се провеждат както следва:

1. за периода на учебното време (15 септември до 31 май - 36 учебни седмици/
2. за периода на неучебното време (1 юни до 14 септември);

Допълнителните форми по т.1 и т.2 се организират по преценка на учителя и в съответствие с цялостната организация на деня, психо-физическите възможности на децата и установената потребност.

Допълнителни форми по образователни направления използвани от всички групи в Програмната система на ДГ № 19 „Израстваме заедно“:

1.Български език и литература

Наблюдение на открито, разходка, екскурзия, посещение на детски театрални представления, посещения на музеи, картинни галерии, библиотеки, публично четене на детски литературни произведения и др.културни мероприятия предполагащи комуникация, усвояване на правилни говорни умения и социален опит.

За практическото овладяване на езика/ особено за децата билигви/ в програмната система „Израстваме заедно“ като препоръчителни допълнителни форми се явяват: слушането на литературни произведения, гледането и слушането на детски приказки чрез съвременни техники и технологии, театрализираната игра, настолен куклен театър, участие в празници, концерти, муз.пиеси.

2.Математика.

дидактични игри и упражнения по математика с участие на децата по желание в тях; всекидневни битови ситуации; свободни беседи; наблюдения, дидактични, музикални и подвижни игри; самостоятелна работа с дидактични материали, автодидактични игри (картинно лото за цветовете, домино за формата, игри за сортиране, чифтни карти, математически въртележки, пъзели и др.).

3.Околен свят.

Наблюдение, елементарни опити, нагледно моделиране, предметни, дидактични, театрализирани, мултимедийни игри, демонстрация на видеоматериали, картини, детски енциклопедии; разказ, беседа, четене на художествени произведения.

4.Изобразително изкуство: разглеждане и подреждане на есенни плодове, разглеждане на изображения на домашен любимец, апликиране на къщи, посещения на галерии и др.

5.Музика: участие на децата в концерти, детски празници и развлечения, муз.игри

6.Конструиране и технологии: може да бъде организирано събиране на природни материали в детската градина, които да се използват в бъдеща конструктивно-техническа дейност. Изработване на макети по математика, околен свят и др. образователни направления.

Като допълнителна форма се явява последователното усвояване културата на поведение и хранене в детската градина. По възможност може да бъде организирано разделно събиране на отпадъци и природни материали в детската градина, които да се използват за бъдеща конструктивно техническа дейност.

7.Физическа култура.

- Допълнителни игри в между-режимните моменти и в следобедния режим, насочени към развитие на спортно-познавателните компетентности и значението на спорта и туризма, физическата дееспособност и двигателната активност за здравето и успешната реализация на детето.

- Всекидневни задължителни допълнителни форми на физическо възпитание с подчертан оздравителен ефект е утринната гимнастика, включваща дихателни и изправителни упражнения, различни видове ходене, бягане със средна продължителност, общо-развиващи упражнения и подвижни игри.

- Допълнителни форми за физическо възпитание са допълнителни подвижни и спортно-подготвителни игри, спортни празници и едnodневни екскурзии.

Разпределение на формите на педагогическо взаимодействие

План

на седмично разпределение на основни ситуационни форми
по образователни направления при целодневна организация
с диференциране по възрастови групи

Възраства група	3-4 годишни	4-5 годишни	5-6 годишни Задължителна подготовка	6-7 годишни Задължителна подготовка
Направ ление	Първа група	Втора група	Трета група	Четвърта група
Бълг. език и литература	1	2	2	3
Околен свят	1	2	2	2
Математика	1	1	2	3
Конструиране и технология	1	1	2	2
Изобразител. изкуство	2	2	2	2
Музика	2	2	2	2
Физическа култура	3	3	3	3
Общ брой ситуации	11	13	15	17

БРОЙ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СИТУАЦИИ ПО ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ ПЪРВА ГРУПА – 3-4-ГОДИШНИ ДЕЦА

Образователно направление	брой
Български език и литература	1
Математика	1
Околен свят	1
Изобразително изкуство	2
Музика	2
Конструиране и технологии	1
Физическа култура	3
Общо	11

**СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СИТУАЦИИ
ПЪРВА ГРУПА А „СЛЪНЧИЦА“ – 3-4-ГОДИШНИ ДЕЦА
Сграда ПРОЛЕТАРСКА**

Понеделник	вторник	Сряда	Четвъртък	Петък
Околен свят	Български език и литература	Математика	Физическа култура	Изобразително изкуство
Изобразително изкуство	Музика	Конструирание и технологии	Музика	Физическа култура
	Физическа култура следобяд			

**ПЪРВА ГРУПА Б „ЛЪВЧЕТА“ – 3-4-ГОДИШНИ ДЕЦА
Сграда Усмивка**

Понеделник	вторник	Сряда	Четвъртък	Петък
Околен свят	Български език и литература	Математика	Физическа култура	Изобразително изкуство
Музика	Изобразително изкуство	Музика	Конструирание и технологии	Физическа култура
	Физическа култура следобяд			

**ДНЕВЕН РЕЖИМ НА ПЪРВА ГРУПА
ПРИ ЦЕЛОДНЕВНА ОРГАНИЗАЦИЯ В УЧЕБНО ВРЕМЕ**

Часови интервал:	Основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие:
7.00 – 8.30	Прием на децата, дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
8.30 – 9.15	Утринно раздвижване. Закуска
9.15 – 10.00	Педагогически ситуации
10.00 – 10.30	Подкрепителна закуска
10.30– 12.00	Дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
12.00 – 13.00	Обяд
13.00 – 15.00	Следобеден сън
15.00 – 15.45	Подкрепителна закуска
15.45 – 18.30	Дейности по избор на детето; дейности, организирани от детския учител, изпращане на децата

Забележка: Така посоченият дневен режим за първа възрастова група е примерен и е съобразен с целодневната организация на ДГ № 19 по време на учебната година от 15.09.2023 г. до 31.05.2024 г. При обективни промени касаещи режима на работа на детското заведение, промени по субективни причини свързани с учителите, с децата и /или др., този режим може да търпи промени.

**ДНЕВЕН РЕЖИМ НА ПЪРВА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА
ПРИ ЦЕЛОДНЕВНА ОРГАНИЗАЦИЯ В НЕУЧЕБНО ВРЕМЕ**

Часови интервал:	Основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие:
7.00 – 8.30	Прием на децата, дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
8.30 – 9.15	Закуска
9.15 – 10.00	Игри, дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
10.00 – 10.30	Подкрепителна закуска
10.30– 12.00	Дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
12.00 – 13.00	Обяд
13.00 – 15.00	Следобеден сън
15.00 – 15.45	Подкрепителна закуска
15.45 – 18.30	Игри, дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител, изпращане на децата

Забележка: В неучебно време учителят по свой избор и в зависимост от интересите на децата планира и провежда само допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.

Така посоченият режим е примерен и също може да варира, като се запазят основните акценти в него: приема на децата, храненето и изпращането.

ВТОРА ВЪЗРАСТОВА ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ГРУПА : 4- 5 ГОДИШНИ ДЕЦА

Образователно направление	брой
Български език и литература	2
Математика	1
Околен свят	2
Изобразително изкуство	2
Музика	2
Конструиране и технологии	1
Физическа култура	3
	13

**СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СИТУАЦИИ НА
ВТОРА А ГРУПА „МИКИ МАУС“ (4-5-ГОДИШНИ)
Сграда Пролетарска**

ПОНЕДЕЛНИК	ВТОРНИК	СРЯДА	ЧЕТВЪРТЪК	ПЕТЪК
Околен свят	Музика	Математика	Музика	Български език и литература
	Български език и литература	Физическа култура	Околен свят	
СЛЕДОБЯД				
Физическа култура	Изобразително изкуство	Изобразително изкуство	Физическа култура	Конструирание и технологии

**ВТОРА Б ГРУПА „МЕЧО ПУХ“ (4-5-ГОДИШНИ)
Сграда Усмивка**

ПОНЕДЕЛНИК	ВТОРНИК	СРЯДА	ЧЕТВЪРТЪК	ПЕТЪК
Околен свят	Български език и литература	Български език и литература	Математика	Физическа култура
Музика		Музика	Околен свят	
СЛЕДОБЕДЕН СЪН				
Изобразително изкуство	Изобразително изкуство	Физическа култура	Физическа култура	Конструирание и технологии

**ДНЕВЕН РЕЖИМ НА ВТОРА ГРУПА
ПРИ ЦЕЛОДНЕВНА ОРГАНИЗАЦИЯ В УЧЕБНО ВРЕМЕ**

Часови интервал:	Основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие:
7.30– 8.30	Прием на децата, дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
8.30 – 9.15	Утринно раздвижване. Закуска
9.15 – 10.00	Педагогически ситуации
10.00 – 10.30	Подкрепителна закуска
10.30– 12.00	Дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
12.00 – 13.00	Обяд
13.00 – 15.00	Следобеден сън
15.00 – 15.45	Подкрепителна закуска
15.45 – 18.30	Дейности по избор на детето; дейности, организирани от детския учител, изпращане на децата

Забележка: Така посоченият дневен режим за втора възрастова група е примерен и е съобразен с целодневната организация на ДГ № 19 по време на учебната година от 15.09.2023 г. до 31.05.2024 г. При обективни промени касаещи режима на работа на детското заведение, промени по субективни причини свързани с учителите, с децата и /или др., този режим може да търпи промени.

**ДНЕВЕН РЕЖИМ НА ВТОРА ГРУПА
ПРИ ЦЕЛОДНЕВНА ОРГАНИЗАЦИЯ В НЕУЧЕБНО ВРЕМЕ**

Часови интервал:	Основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие:
7.30 – 8.30	Прием на децата, дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
8.30 – 9.15	Закуска
9.15 – 10.00	Игри, дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
10.00 – 10.30	Подкрепителна закуска
10.30– 12.00	Дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
12.00 – 13.00	Обяд
13.00 – 15.00	Следобеден сън
15.00 – 15.45	Подкрепителна закуска
15.45 – 18.30	Игри, дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител, изпращане на децата

Забележка: В неучебно време учителят по свой избор и в зависимост от интересите на децата планира и провежда само допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.

Така посоченият режим е примерен и също може да варира, като се запазят основните акценти в него: приема на децата, храненето и изпращането.

**ТРЕТА ВЪЗРАСТОВА ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ГРУПА
5-6 ГОДИШНИ ДЕЦА**

**БРОЙ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СИТУАЦИИ ПО ОБРАЗОВАТЕЛНИ
НАПРАВЛЕНИЯ**

Образователно направление	брой
Български език и литература	2
Математика	2
Околен свят	2
Изобразително изкуство	2
Музика	2
Конструиране и технологии	2
Физическа култура	3
Общо	15

**СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СИТУАЦИИ
ТРЕТА А ГРУПА „ПАЛЕЧКА“
Сграда Пролетарска**

Понеделник	Вторник	Сряда	Четвъртък	Петък
Околен свят	Околен свят	БЕЛ	БЕЛ	Изобразително изкуство
Математика	Музика	Конструирание и технологии	Музика	Математика
СЛЕДОБЯД				
Физическа култура-	Конструирание и технологии	Изобразително изкуство	Физическа Култура	Физическа култура

**ТРЕТА Б ГРУПА „ПЧЕЛИЧКИ“
Сграда Усмивка**

Понеделник	Вторник	Сряда	Четвъртък	Петък
Околен свят	БЕЛ	Математика	БЕЛ	Конструирание и технологии
Музика	Физическа култура	Музика	Околен свят	Математика
СЛЕДОБЯД				
Физическа култура	Конструирание и технологии	Физическа култура	Изобразително изкуство	Изобразително изкуство

**ДНЕВЕН РЕЖИМ НА ТРЕТА ГРУПА
ПРИ ЦЕЛОДНЕВНА ОРГАНИЗАЦИЯ В УЧЕБНО ВРЕМЕ**

Часови интервал:	Основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие:
7.30– 8.30	Прием на децата, дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
8.30 – 9.00	Утринно раздвижване . Закуска
9.00 – 10.00	Педагогически ситуации
10.00 – 10.30	Подкрепителна закуска
10.30– 12.00	Дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
12.00 – 13.00	Обяд
13.00 – 15.00	Следобеден сън
15.00 – 15.30	Подкрепителна закуска
15.30 – 16.30	Педагогически ситуации
16.30– 18.30	Дейности по избор на детето; дейности, организирани от детския учител, изпращане на децата

Забележка: Така посоченият дневен режим за трета възрастова група е примерен и е съобразен с целодневната организация на ДГ № 19 по време на учебната година от 15.09.2023 до 31.05.2024г.

При обективни промени касаещи режима на работа на детското заведение, промени по субективни причини свързани с учителите, с децата и /или др., този режим може да търпи промени.

**ДНЕВЕН РЕЖИМ НА ТРЕТА ГРУПА
ПРИ ЦЕЛОДНЕВНА ОРГАНИЗАЦИЯ В НЕУЧЕБНО ВРЕМЕ**

Часови интервал:	Основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие:
7.30 – 8.30	Прием на децата, дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
8.30 – 9.00	Закуска
9.00 – 10.00	Игри, дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
10.00 – 10.30	Подкрепителна закуска
10.30– 12.00	Дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
12.00 – 13.00	Обяд
13.00 – 15.00	Следобеден сън
15.00 – 15.30	Подкрепителна закуска
15.30 – 18.30	Игри, дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител, изпращане на децата

Забележка: В неучебно време учителят по свой избор и в зависимост от интересите на децата планира и провежда само допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.

Така посоченият режим е примерен и също може да варира, като се запазят основните акценти в него: приема на децата, храненето и изпращането.

**ЧЕТВЪРТА ВЪЗРАСТОВА ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ГРУПА : 6-7 ГОД
Брой на педагогическите ситуации по образователни направления**

Образователно направление	брой
Български език и литература	3
Математика	3
Околен свят	2
Изобразително изкуство	2
Музика	2
Конструиране и технологии	2
Физическа култура	3
Общо	17

**СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СИТУАЦИИ
ЧЕТВЪРТА А ГРУПА „ПИНГВИНИ“
Сграда Пролетарска**

Понеделник	вторник	Сряда	четвъртък	Петък
Околен свят	БЕЛ	БЕЛ	Математика	БЕЛ
Математика	Математика	Физическа култура	Физическа култура	Изобразително изкуство
	Музика		Музика	
СЛЕДОБЯД				
Физическа култура	Изобразително изкуство	Конструирание и технологии	Околен свят	Конструирание и технологии

**ЧЕТВЪРТА Б ГРУПА „ЖАБЧЕТА“
Сграда Усмивка**

Понеделник	Вторник	Сряда	Четвъртък	Петък
Околен свят	БЕЛ	Математика	Околен свят	БЕЛ
Математика	Математика	БЕЛ	Физическа култура	Физическа култура
Музика		Музика		
СЛЕДОБЯД				
Физическа култура	Конструирание и технологии	Изобразително изкуство	Конструирание и технологии	Изобразително изкуство

**ДНЕВЕН РЕЖИМ В ЧЕТВЪРТА ГРУПА
ПРИ ЦЕЛОДНЕВНА ОРГАНИЗАЦИЯ В УЧЕБНО ВРЕМЕ**

Часови интервал:	Основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие:
7.30 – 8.30	Прием на децата, дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
8.30 – 9.00	Утринно раздвижване .Закуска
9.00 – 10.00	Педагогически ситуации
10.00 – 10.30	Подкрепителна закуска
10.30– 12.00	Дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
12.00 – 13.00	Обяд
13.00 – 15.00	Следобеден сън
15.00 – 15.30	Подкрепителна закуска
15.30 – 16.30	Педагогически ситуации
16.30 – 18.30	Дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител, изпращане на децата

Забележка: Така посоченият дневен режим за четвърта възрастова група е примерен и е съобразен с целодневната организация на ДГ № 19“ по време на учебната година от 15.09.2023 до 31.05.2024г. При обективни промени касаещи режима на работа на детското заведение, промени по субективни причини свързани с учителите, с децата и /или др., този режим може да търпи промени.

**ДНЕВЕН РЕЖИМ ЗА ЧЕТВЪРТА ГРУПА
ПРИ ЦЕЛОДНЕВНА ОРГАНИЗАЦИЯ В НЕУЧЕБНО ВРЕМЕ**

Часови интервал:	Основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие:
7.30 – 8.30	Прием на децата, дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
8.30 – 9.00	Закуска
9.00 – 10.00	Игри, дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
10.00 – 10.30	Подкрепителна закуска
10.30– 12.00	Дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител
12.00 – 13.00	Обяд
13.00 – 15.00	Следобеден сън
15.00 – 15.30	Подкрепителна закуска
15.30 – 18.30	Игри, дейности по избор на децата; дейности, организирани от детския учител, изпращане на децата

Забележка: В неучебно време учителят по свой избор и в зависимост от интересите на децата планира и провежда само допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Така посоченият режим е примерен и също може да варира, като се запазят основните акценти в него: приема на децата, храненето и изпращането.

IV Годишни тематични разпределения по групите по образователни направления

Структура на тематичните разпределения

На основание чл. 29, ал. 4, т. 3 от Наредба № 5 за предучилищното образование тематичното разпределение осигурява ритмичното и балансирано разпределяне на съдържанието по образователни направления по чл. 28, ал. 2 и включва темите за постигане на отделни компетентности като очаквани резултати от обучението, както и методите и формите за проследяване постиженията на децата. При разработването на тематичното разпределение в настоящата програмна система е приложен системно-интегралният, синергичния и тематично-холистичният подход, като:

- Посочена е обща тематична зона за седмицата, така, че детето да разкрие в система от знания, умения, отношения единството на заобикалящия го свят. Седмичната глобална тема се извежда на принципа на празничния календар и сезонно-природните явления.

- Темите се основават на вътрешно-дяловата интерграция на образователните ядра в дадено образователно направление. Затова в графата “Образователно ядро“ на тематичните разпределения са посочени повече от едно ядро, като първото е водещо при определяне на целите и задачите на ПС.

Този раздел на програмната система се разработва в съответствие с разпоредбите на чл. 30 от № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищно образование.

Тематичните разпределения са приложени както следва:

- **Тематично годишно разпределение на Първа група- приложение № 1**
- **Тематично годишно разпределение на Втора група –приложение №2**
- **Тематично годишно разпределение на Трета група- 5г. – приложение № 3**
- **Тематично годишно разпределение на Четвърта група – бг. – приложение №4**

Методи и форми за проследяване на резултатите от предучилищното образование

Едно от най-големите предизвикателства в процеса на педагогическо взаимодействие в детската градина е проучването на постигнатите резултати по образователни направления. Интерес за учителя и залог за наистина ефективна работа са резултатите от ежедневните дейности на децата. Високото ниво на знания и умения на децата е плод на системна работа, която започва още от постъпването на детето в детската градина, постигнато с различни методи и похвати, разнообразни форми и съвременни средства.

В основата на диагностиката се поставят учебното съдържание и държавните образователни стандарти/ДОС/ по отношение на обучението по образователни направления. Входящата, текущата и изходящата диагностика дават възможност да се съпоставят резултатите от учебно-възпитателната работа с посочените в държавните образователни стандарти знания, умения, компетентности и очаквани резултати, които децата трябва да притежават на съответния етап на развитие. Проследяването на резултатите от предучилищното образование на децата във всяка възрастова група се определят от учителя в съответствие с очакваните резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група по седемте образователни направления. В подготвителните групи за училище, акцентът при проследяване на резултатите е цялостното развитие на детската личност; придобиването на съвкупност от компетентности – знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищно образование. По време на провеждане на диагностиката, тя трябва да бъде под формата на игри и децата да участват в тях.

Периодичност на проследяване на резултатите от предучилищното образование
Осъществява се от учителите на съответната група в началото и края на учебната година. За

децата в първа група в началото на учебната година се провежда обследване, чрезнаблюдение на показателите за ранно детско развитие: здраве, физическо и двигателно-развитие, езиково, познавателно, социално и емоционално развитие, активност, игра, учене. Осъществява се скрининг за децата на възраст от 3 до 3,6г.

Входяща диагностика: провежда се в периода 15.09 до 10.10

Обхваща наблюдение върху измерване и актуализиране степента на усвоените знания и умения на децата въз основа на овладения учебен материал през предходната година.

Изходяща диагностика: провежда се в периода 15.05 до 31.05

Обхваща наблюдение върху цялостното развитие и поведение на децата по всички образователни направления за съответната група. Акцентира се върху познавателните им способности и социални умения по посока на програмно-образователните цели, както и върху практическата ориентация, саморегулация на дейността и емоционална отзивчивост на децата.

Текуща диагностика: Диагностични задачи за наблюдаване проявите на децата при различни видове дейност.

Резултатите от проследяването на постиженията се вписват в електронния дневник.

Установяване на готовност на детето за училище

Готовността на детето за училище се отчита по пет показателя: физическо/вкл. и фина моторика/, познавателно, езиково, социално и емоционално развитие на детето. Извършва се с цел да се осигури надеждна информация за готовността на детето за постъпване в училище-1-ви клас, за евентуални дефицити при формиране на ключови компетентности за успешно обучение в началното училище, като и планиране на образователна дейност, изготвянето на индивидуални програми за развитие на детето и оценка на ефективността на предучилищната подготовка. Установяването на училищната готовност се извършва в 14-дневен срок преди края на учебното време и резултатите се вписват в удостоверение за задължително предучилищно образование, издадено от детската градина.

Методи

- **Наблюдение** – основен метод за проследяване на постиженията на децата. То е процес от целенасочено наблюдение на детското поведение в различни ситуации, в различни режимни моменти, в различни среди, по време на ежедневните занимания в продължение на цялата учебна година. Детската градина е „сцената“, на която децата играят и проявяват своите чувства, емоционални реакции, двигателни и езикови способности, творческа дейност, отношението към другите деца в групата и по този начин изразяват своите типични черти от характера си. Събраната информация от наблюдението служи за основа при тълкуването на резултатите от развитието и извеждането на съответни изводи и насоки за следващия възрастов период.
- **Познавателна задача**
  - задачи със структуриран отговор, които се използват за проследяване на възприемането на знания, тяхното разбиране и приложението им. Смята се, че този вид задачи имат по-висока степен на обективност, което от своя страна допринася за надеждността на измерването на резултатите от развитието.
  - задачи със свободен отговор, които се използват при установяване на изпълнителски умения – пеене, свирене, рисуване, моделиране, конструиране, при които се проследява тяхното изпълнение и анализира крайния резултат, който във всички случаи ще бъде уникален за всяко дете.
- **Продукти от дейността на децата** – по време на цялостния престой на детето в детската градина, чрез активното му участие в различни видове дейности, то създава различни по характер продукти/ апликации, рисунки, конструктивни и хартиени модели, пластелинови фигури и форми/. Част от тези произведения могат да се съхраняват в хартиен вариант в Портфолиото на

детето, други да бъдат документираны чрез видео и снимки, поставени в портфолиото. Те имат изключителна стойност при проследяване на резултатите от образователния процес, документирайки развитието, креативността и успеваемостта на детето.

- **Социометрични методи** – Всяка детска група има свой специфичен облик, който е повлиян от взаимоотношенията между децата вътре в групата и от подходите на педагозите. Социометрията описва и анализира социалните взаимоотношения и структура в групи спомощта на социограми или социоматрица. При определени случаи, според учителите, този метод успешно може да се използва.

- **Форми**

В хода на предучилищното образование постиженията на детето се отразяват в детскопортфолио, което е своеобразен запис на детското развитие от първа възрастова група и продължава до края на подготвителна група. Портфолиото онагледява етапите, през които преминава детето, прави ги „видими“ и помага на детския учител да направи съответни изводи и препоръки относно по-нататъшното личностно развитие на детето и по този начин да подпомогне и родителя.

V. МЕХАНИЗЪМ НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ УЧАСТНИЦИТЕ В ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ:

Задачи:

- 1.1. Да обедини съществуващите и да открива нови ресурси за ефективно взаимодействие между участниците.
- 1.2. Да регламентира техните права и задължения.
- 1.3. Да определи формите и подходите на сътрудничеството.
- 1.4. Да изясни възможностите за управление и контрол на процеса.

Цел:

Механизмът има за цел да регламентира конкретните задължения за координирани действия между всички ангажирани субекти в процеса на предучилищното образование за осигуряване на качествено предучилищното образование за всяко дете.

Според чл. 2, ал. 2 от ЗПУО: Участниците в образователния процес са децата, учениците, учителите, директорите и другите педагогически специалисти, както и родителите.

Сътрудничеството и взаимодействието между учителите, директорите и другите педагогически специалисти и родителите създават условия за постигане на целите по чл. 5 от Закона за предучилищното и училищното образование, както и за формиране на положително отношение към детската градина и училището и мотивация за учене.

Интерактивната образователна технология в предучилищна възраст се характеризира с постоянно взаимодействие между всички участници в процеса от началото му до неговия финал.

Ефективно овладяване на съвременни модели и механизми на взаимодействие с децата в предучилищна възраст се осъществява с постигане на баланс между качеството на образованието и професионалната автономия на учителите.

Като цяло под образователна технология се разбира последователност от предварително планирани дейности, прилагани с подбрани методи за постигане на конкретна образователна цел. Прилагането на тези дейности и тяхната последователност се ръководят от детския учител. Това са:

- ✓ стимулиране на новаторството в педагогическата практика
- ✓ овладяване и усъвършенстване на диалогичния и интерактивния подходи в образователния процес: детето и учителят като субекти на взаимодействието
- ✓ комплексно развитие на личната комуникативна компетентност и груповата съгласуваност
- ✓ критичен подход към анализа на мястото и функциите на новите информационни и комуникационни технологии в образованието

- ✓ творческото саморазвитие на учителя като база за творческото развитие на децата в предучилищна възраст

Педагогическото взаимодействие е процес, насочен към постигането на определен очакван резултат, свързан с цялостното развитие на детето, в който основни участници са учителят и детето.

При провеждането на педагогическото взаимодействие учителите използват игровата дейност за постигането на компетентностите според ДОС за предучилищна възраст.

Детската градина осигуряват игрова дейност във всички видове организация на предучилищното образование през учебното и неучебното време.

Функциите и структурата на педагогическото общуване включват:

- комуникативна компетентност.
- социоемоционално съдържание на комуникацията.
- личностни качества на учителя-новатор.
- интерактивността в учебния процес.
- образователни технологии.
- компютърно опосредстваната комуникация в обучението.

Педагогически технологии за ефективно взаимодействие с децата ,които се използват в педагогическото взаимодействие:

- индивидуален подход;
- мотивиране за постижения, оценяване;
- преодоляване на възпитателно-образователни трудности.

Личностни качества на учителя-творец:

- социални умения и компетенции;
- организационни умения и компетенции;
- компютърни умения и компетенции;
- творчески умения и компетенции /тестиране, ролеви игри/.

Специфични умения на учителя-новатор:

- мотивиране на децата,
- справяне с проблемни поведения в занималнята,
- диагностика на резултатите от възпитателно-образователния процес,
- интеркултурно образование,
- учителят като партньор и ментор,
- екипност- “родител-учител” .

Практически умения за реализиране на ефективно взаимодействие с деца в предучилищна възраст, на базата на позитивна комуникация и стимулиране на творчеството:

- знания за спецификата на човешките взаимоотношения при извършването на съвместна дейност;
- личностни качества и професионалните си умения, в съответствие със съвременните образователни изисквания;
- целенасочена и творческа работа в екип, основан на сътрудничество, за което са допринесли;
- отстояване на права в процеса на изграждане на позитивна комуникативна среда, за преодоляване на бариерите в общуването с децата;
- въвеждане на новите информационни и комуникационни технологии в процесите на обучение и учене.

Семейството има най-голямо влияние върху развитието и възпитанието на децата и родителите са техните първи възпитатели. Сътрудничеството и взаимодействието между учителите, директорите и другите педагогически специалисти и родителите създават условия за постигане на целите на предучилищното образование от Закона за предучилищното и училищното образование, както и за формиране на положително отношение към детската градина и училището и мотивация за учене. Това са:

1. интелектуално, емоционално, социално, духовно-нравствено и физическо развитие и подкрепа на всяко дете в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите му;
2. съхраняване и утвърждаване на българската национална идентичност;
3. придобиване на компетентности, необходими за успешна личностна реализация и активен граждански живот в съвременните общности;
4. придобиване на компетентности за прилагане на принципите за устойчиво развитие;
5. ранно откриване на заложбите и способностите на всяко дете и насърчаване на развитието и реализацията му;
6. формиране на устойчиви нагласи и мотивация за учене през целия живот;
7. придобиване на компетентности за разбиране и прилагане на принципите на демокрацията и правовата държава, на човешките права и свободи, на активното и отговорното гражданско участие;
8. формиране на толерантност и уважение към етническата, националната, културната, езиковата и религиозната идентичност на всеки гражданин;
9. формиране на толерантност и уважение към правата на децата и хората с увреждания;

Реализацията на актуалната задача за оптимизиране на взаимодействието детска градина – семейство предполага проучване на представите на родители и педагози за себе си и едни за други и на отношението им към формите, методите и средствата на сътрудничество. Наличните частни експериментални проучвания показват, че родителите обикновено са удовлетворени от сътрудничеството с конкретните педагози, отколкото от взаимодействието с детската градина като цяло. Това е така, защото реалните сфери на сътрудничество са свързани със ситуативните поводи относно поведението на детето в рамките на деня (режим, занимания, успехи, проблеми, конфликти с връстниците) и организационните форми (какво да се научи и донесе от дома, финанси). По този начин формата „поддържане на постоянна и системна връзка” става повече постоянна, отколкото системно-съдържателна.

За да се помага всички действия и отношения в детската градина да бъдат в полза на детето и да не противоречат на ценностната му система, изградена в семейството, е необходима действена връзка между семейството и детската градина. Това предполага съвместни координирани действия на двете институции.

Най-добрият начин за оказване подкрепа на детето и родителите му е разбирането за неповторимата ситуация в семейството и непрекъснатото сътрудничество с него. При наличие на ефективно взаимодействие възрастните – родители и педагози – взаимно и ползотворно се влияят и допълват в изпълнение на своите социални роли и функции, което носи много положителни моменти. Ето и най-важните от тях.

За детето:

- облекчава се адаптацията при прехода от домашна обстановка към условията в детската градина;
- засилва се чувството за сигурност и за емоционален комфорт;
- стимулира се активността и индивидуалната изява;
- компенсира се дефицитът от общуване с работещи родители;
- засилва се мъжкото присъствие в детската градина (татковците)
- обогатява се социалният опит

За родителите:

- разбират по-добре своите деца, сравнявайки ги с връстниците им;
- овладяват конкретни способности за общуване с децата в разнообразни дейности;
- приемат от нова позиция работата на педагога, нараства доверието към него;
- опознават съдържанието на педагогическия процес и на ежедневието в детската градина;
- повишават своята педагогическа компетентност и я пренасят въкъщи;
- разчупват закостенели стереотипи за семейното възпитание;
- обменят информация не само с педагога, но и помежду си;
- добиват по-голямо самочувствие като особено важни възпитатели на своите деца;
- укрепват родителската общност като важна институция...

За педагога:

- използва идеите, знанията и професионалния опит на родителите за обогатяване на живота в групата;
- стимулиран е в търсенето и прилагането на различни стратегии (формални и неформални) за общуване с родители и с техните деца;
- разбира по-добре децата, опознавайки близките им;
- осъществява взаимен обмен на информация с родителите за индивидуалните особености на всяко дете;
- използва непосредствената помощ на родителите в педагогическия процес;
- разчита на съдействието на родителите при възникнали инциденти, проблеми.

Основна функция на програмната система „**Израстваме заедно**“ е създаването на условия и предпоставки за отговорно участие на семейството в живота на детската градина чрез нова комуникационна стратегия и технологии за сътрудничество с родителите.

Смятаме, че е необходимо в програмната система на детската градина да се отдели темата за приобщаването на детето в нейния по-широк контекст. В съвременния живот темата за приобщаване се превърна в универсална и общочовешка, решаването на която е мяра за хуманизъм и етика на дадено общество. Приобщаването на едно дете и неговите родители в живота на детската общност включва освен децата със СОП и децата, които се отличават по етнос, култура, непълни семейства, деца отгледани от един родител или от други членове на семейството, или настойници и т.н. Всички тези деца, израснали в различна среда и култура – имат специфични и специални потребности. От друга страна темата за приобщаване трябва да бъде разгледана през различните призми – морална, духовна, етична и образователна.

Ако погледнем нашето общество, то е съчетание от многообразие, не е моделирано, така, че да изолира различията. Не живеем на улици, по които се разхождат хора с един и същ пол, цвят на кожата, или език. Затова и нашето разбиране по тази тема, представено в програмната система, е базирано върху уважение на различията и отхвърляне на предразсъдъците.

Необходима е подкрепа на родителите, за да знаят как да говорят с детето си за различията. Какъв език да използват? При такива ситуации в детската градина, могат да се поканят специалисти от подпомагащи професии (психолози, специални педагози, ресурсни учители, логопеди, социални работници и др.). В процеса на приобщаване и преодоляване на затрудненията на детето е необходимо по-ранно навременно и пълноценно сътрудничество между родителите и съответните специалисти.

Чрез различните форми на сътрудничеството и взаимодействието между учителите, директора и другите педагогически специалисти и родителите в детската градина се създават условия за постигане на целите а детската градина – за възпитание, социализация, отглеждане, обучение, на децата, както и за формиране на положително отношение към детската градина/училището.

Форми на сътрудничество и взаимодействие между детската градина и семейството

Взаимодействието, основано на взаимно доверие и сътрудничество, между родителите на всяко дете и екипа на детската градина, има голямо значение за адаптирането на детето към правилата на образователната среда, както и за развиване на самоувереност и чувство за принадлежност.

Сътрудничеството с родителите се постига на две нива:

- ✓ на ниво групата – във форма на родителски актив, комитет, участие в проект с подобен тип насоченост и т.н.
- ✓ на ниво детската градина – във форма на Настоятелство, Обществен съвет, съвместни инициативи

Формите на сътрудничество между детската градина и семейството са обединени в две групи: индивидуални и групови форми на работа.

А. Индивидуални форми на сътрудничество

Индивидуален разговор (среща) между детския учител и родителя.

Кога се провеждат?

По договаряне между учителя и родителя. Детският учител би трябвало да предложи време в което няма деца в групата (сутрешните часове; или късния след обяд) или в групата е осигурено присъствие на друго лице от детската градина. По този начин детският учител не нарушава правата на децата и своите задължения по длъжностната характеристика, Правилника за вътрешния ред, а осигурява защитеност на децата в групата.

Срещата може да се проведе преди началото на учебната година (през летния период) и/или в начало на месец септември по време на първата среща родителите трябва да запознаят учителя с особеностите на тяхното дете, да поговорят открито за техните страхове и очаквания от детската градина. От друга страна учителят на групата запознава родителя с правилника на градината и правилата в групата, както и с неговите родителски задължения.

Видове разговори:

Във връзка с тяхната цел, могат да бъдат:

Първоначален и опознавателен разговор – с цел запознаване на детския учител с родителя и детето. Срещата може да се проведе преди началото на учебната година или в нейното начало (м. септември). На тази първа среща родителите могат запознават учителя с особеностите на тяхното дете, за своите очаквания – какво ще се случи с детето им в детската група. От друга страна учителят ги запознава с правилата в групата, в детските градина и с техните родителски задължения.

Информативни разговори – с цел запознаване на родителя с резултатите от предучилищното образование. Провеждат се в началото и края на учебната година.

Рутинни разговори с цел информиране на родителя за промените в детското развитие и поведение, както и за придобитите или в процес на придобиване на умения по отделните образователни направления. Провеждат се в различни времеви интервали: ежедневни, седмични или месечни.

Индивидуална консултация

Кога се провеждат?

По инициатива на учителя или по инициатива на родителя.

По инициатива на учителя

Ако учителят трябва да сподели наблюдавани затруднения, които изискват намесата на външен експерт специалист, той трябва да обясни това на родителите. Да подскаже варианти за вземането на решение, което засяга бъдещо развитие на неговото дете.

По инициатива на родителя

Когато родителят среща затруднения при отглеждането, възпитанието или при оказване на помощ в процеса на обучение. В тези случаи е необходимо детският учител да насочи родителя към специалист или самият той да насочи родителят към работещи стратегии.

Други индивидуални форми: Видове съобщения

Устните съобщения могат да бъдат – телефонно обаждане, скайп разговор;

Писмените съобщения са: е-майл, sms по мобилен телефон, лично съобщение във фейсбук на групата.

Кога се използват?

В зависимост от ежедневните събития и извънредни ситуации, при провеждане на празници и развлечения, екскурзии, лагери и др. събития в детската градина или извън нея, могат да възникнат ситуации в които учителят да използва бързи форми на съобщения.

За планираните мероприятия, за които е необходима повече подробна и детайлизирана информация за родителя – е желателно използването на писмени съобщения.

Б. Групови форми на сътрудничество с родителите

Родителската среща – традиционната и най-популярна групова форма

Създаването на сплотена група от родители, които да се включат в живота на групата, допринася за реализирането на целите и задачите на детската градина. Позитивното въвличане на родителите като наблюдатели, участници и партньори, подпомага реализирането на програмната система на детската градина. Сътрудничеството с всички родители се постига през няколко канала:

В началото на учебната година, във всяка група на детската градина се организира родителска среща, на която представя обосновката и работния план за учебната година. Координират се очакванията на родителите и на екипа на групата/класа. Избира се комитет на родителите. Определят се неговите функции, работните отношения и начин на комуникация с екипа на групата/класа.

Родителските срещи през учебната година могат да се планират, според потребностите и желанията на родителите. В съдържателен аспект, трябва да бъдат тематични, съобразени с актуални за възрастта – „горещи“ и доминиращи теми, във връзка възрастовите особености на детското развитие и съответни поведенчески реакции на детето и да децата в групата. Например, подобни ключови теми на детското развитие са:

- адаптация на детето в детската група;
- правила в детската група (първа възрастова група);
- специфични особености във физическото, познавателното, езиковото, духовно-нравственото, социалното, емоционалното и творческо развитие на детето – за втора и трета възрастови групи;
- детските приятелства; готовността на детето за живота в училище; готовност за учене – за подготвителна група.

Групи за подкрепа на родители – съвременна форма за групова подкрепа

Защо е необходима група и за родителя?

В групата родителят получава формална подкрепа от останалите родители, по въпроси които не може самостоятелно да реши и търси допълнителна емоционална подкрепа и информация.

Чрез групата родителят има възможност да преживява чувството на увереност, защитеност и равнопоставеност.

Видове групи за подкрепа на родителите:

- група на родителите, които имат еднакви проблеми относно детското развитие;
- група родители, които имат нужда от развиване на своите умения като родители;
- група родители на надарени деца;
- група на татковците и др.

Тренинг с родители

Тренингът е интерактивна форма на комуникация, върху основата на диалогичното общуване между лектора (учителя) и участващите в тренинга (родителите).

Опитът показва, че лекционната форма в нейния монологичен вариант може да повиши информираността на родителите по различни въпроси, но не предизвиква достатъчно мощен заряд, който да инициира, стимулира и регулира краткосрочна интензивна личностна промяна, така както се постига чрез тренинга. Родителите – участници в тренинга, могат да осъзнаят, да „разчупят“ традиционните си убеждения и вярвания за домашното възпитание и взаимоотношенията между родители-деца, между хората; да овладеят нови социални умения, да променят ценностната си ориентация и да се обогатят с нови психолого-педагогически знания.

Участие на родителите в процеса на предучилищното образование

Включването на родителите в живота на детето в детската група е друга изключително важна форма на сътрудничество между детската градина и семейството. Обикновено родителите присъстват на открити ситуации, тържества, празници и състезания.

Във всяка група на детската градина се изработват планове за съвместни инициативи с родителите. Най-често това са различните празници, тържества, тренинги, спортни състезания в които родителите ще вземат участие. Необходимо е на родителите да им се предостави възможност да участват, както в съставянето на плана, така и при неговата подготовка и реализация. По този начин ще могат да се включат по-голяма част от родители, според техните индивидуални нагласи, способности (организаторски, изпълнителски, музикални, кулинарни, естетически и др.), и възможности (финансови или чрез труд).

Родителите могат да участват и в образователния процес провеждан в детската градина – чрез включването им в основната форма на работа на детския педагог- ситуацията. Всеки родител от групата е ценен с неговата личност и професионална реализация.

В зависимост от целта на ситуацията, може да се покани родител, който има съответната професия или професионални компетентности по изучаваната тема.

Чрез словесен разказ, презентация или демонстрация по дадена тема близка до образователното съдържание, или чрез посещение на неговата месторабота – децата по-лесно могат да възприемат и осмислят интегрираните знания от съответните направления.

Значението на включването на родителя има тристранен характер:

- **за детето** – защото чувства подкрепата и съпричастността на родителя към това, което е важно за него;
- **за родителя** – който може да види детето си в различна от ежедневието ситуация; да общува с другите деца от групата и по този начин да обогати своите родителски умения.
- **за детските учители в групата** – за успешното постигането на целта на социализация, възпитание и образование на детето, чрез подкрепата получена от родителите.

В. Други форми за комуникация детски учител – родител

Във връзка с периодично предоставяне на информация, относно промени в учебната програма; правилата в групата; предстоящи празници, важни събития в детската градина; статии или материали във връзка с детското развитие; новини от живота в детската градина; продукти от дейността на децата (рисушки, работни листове, снимки) и др., могат да се използват следните форми:

- Сайт на детската градина
- Информационни табла за родителя
- Фейсбук на групата
- Информация относно многообразието и качеството на учителската дейност, резултатността в детската градина извън нея (участието на децата в различни конкурси и състезания) може да има прозрачност и публичност чрез:
- Електронно портфолио на детската градина
- Портфолио на учителите в групата
- Сътрудничество между детската градина и други педагогически специалисти и институциите, подпомагащи дейностите на детската градина.

Сложната обществено-икономическа ситуация в страната, която в голяма степен влияе на системи с непроизводствени функции, каквито са и детските заведения, засилва още повече необходимостта те да се отворят непрекъснато към външни връзки и взаимодействия с:

НАЧАЛНОТО УЧИЛИЩЕ

Проследяване развитието на децата, излезли от детското заведение;

Родителски срещи с начални учители за информизиране родителите на бъдещите първокласници;

Информация за профилирането с цел подбор на допълнителните дейности и ранното откриване и развитие на детските заложби.

МЕДИЦИНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ

Взаимодействие при карантини, епидемии и други масови здравни проблеми;

Детски празници със здравна насоченост;

Съвместна работа с РЗИ за предоставяне на материали за възпитаване на здравна култура у деца и родители.

КУЛТУРНИ ИНСТИТУЦИИ

Съвместна работа с читалище намиращо се в парка на кв. Македонски – ползване на материалната база, съвместни районни изяви.

СПОНСОРИ, ФОНДАЦИИ, АСОЦИАЦИИ, СДРУЖЕНИЯ

Частни фирми на родители;

Големи фирми, в които работят родители;

Фирми, агенции и фондации, чиято дейност е насочена към деца от социално затруднени семейства, деца-таланти, опазване на природата и т.н.

Сдружение на родителите при ДГ № 19 „Щурче“.

В осъществяването на тези връзки се забелязва тенденция, която трябва да бъде реализирана – това е психическата готовност на родителите да откликват на нуждите на детското заведение като вид благодарност за качествения труд, положен за развитието, възпитанието и обучението на техните деца. Колкото този труд е по-качествен, по тяхна преценка, толкова е по-висока степента на отзивчивост.

У българските родители продължава да живее възрожденското отношение за инвестиране в образованието и развитието на децата, дори при наличието на недотама големи възможности у всички.

Формите на сътрудничество с различните институции, могат да бъдат: индивидуални консултации; групови срещи; лектории; съвместни празници; клубове, кръжоци и т.н.

Очаквани резултати при реализиране на програмната система:

- постигане целта на образователния процес в предучилищна възраст чрез използване на интерактивни и провокиращи дейности за практическо обучение на децата и онагледяване на информацията.
- личностно и общо психично развитие на детето, чрез неговата индивидуална и групова игрова и познавателна дейност;
- компетентно тематично разпределение на съдържанието по образователни направления за всяка възрастова група;
- конкретизиране проследяването на резултатите от предучилищното образование;
- ефективно сътрудничество между детската градина и родителите в процеса на възпитание, социализация и обучение на децата;
- оптимални взаимодействия между детската градина и други педагогически специалисти и институциите, подпомагащи дейностите на детската градина.

Настоящата Програмна система е част от Стратегията за развитие на детската градина и е приета с Решение, взето с Протокол № 01/15.09.2025 г. на заседание на Педагогическия съвет, утвърдена е със Заповед № ... /15.09.2025 г. на директора и е задължителна за спазване от всички педагогически специалисти.